

Sarajevo, 11.01.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.01.2020. - 08.01.2021.

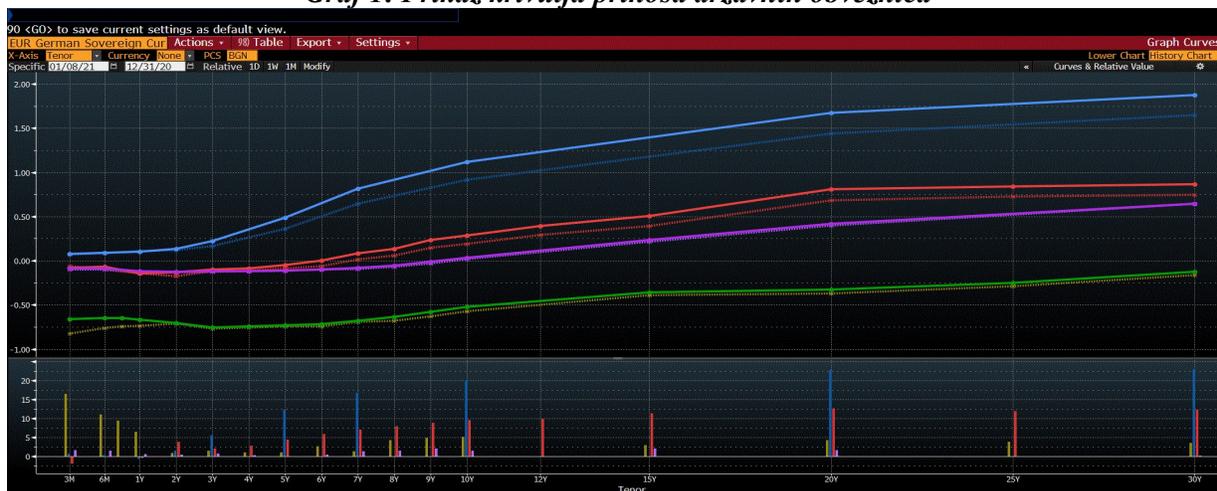
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	31.12.20	-	8.1.21	31.12.20	-	8.1.21	31.12.20	-	8.1.21	31.12.20	-	8.1.21
2 godine	-0,70	-	-0,70 →	0,12	-	0,13 ↗	-0,16	-	-0,13 ↗	-0,12	-	-0,12 →
5 godina	-0,74	-	-0,73 ↗	0,36	-	0,48 ↗	-0,09	-	-0,04 ↗	-0,11	-	-0,11 →
10 godina	-0,57	-	-0,52 ↗	0,91	-	1,12 ↗	0,20	-	0,29 ↗	0,02	-	0,04 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	31.12.20	-	8.1.21
3 mjeseca	-0,757	-	-0,626 ↗
6 mjeseci	-0,762	-	-0,651 ↗
1 godina	-0,711	-	-0,655 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.01.2021. godine (pune linije) i 31.12.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

U odnosu na prethodnu sedmicu, prinosi sigurnijih obveznica eurozone su zabilježili blagi rast. Rast prinosa je bio nešto više izražen kod desetogodišnjih njemačkih obveznica koji je iznosio 5 baznih poena, najviše pod uticajem održane aukcije obveznica ovog dospelja na kojoj je zabilježen rast prosječnog prinosa, ali i pad odnosa potražnje i ponude u poređenju s prethodnom aukcijom. S druge strane, prinosi italijanskih obveznica srednjeg i dužeg roka dospelja su zabilježili blagi pad za 1,5 bazni poen. Fokus investitora je u protekloj sedmici bio usmjeren na dešavanja u SAD, pa su evropski indeksi, prateći američke indekse, zabilježili rast. Prema saopštenju Svjetske zdravstvene organizacije, Evropa se nalazi na prekretnici puta pandemije, te je upozoreno da se koronavirus širi veoma brzo širom kontinenta, kao i da je pojava novog soja virusa stvorila alarmantnu situaciju. Vlade EU su suočene sa sve većim pritiscima da ubrzaju vakcinisanje protiv Covid19.

Član UV ECB de Cos je izjavio da postoji mogućnost da se u potpunosti iskoristi pandemijski program PEPP ili da se poveća ukoliko to bude potrebno i ukoliko finansijski uslovi i dalje budu ukazivali na to da vrijedi razmotriti i opciju kontrole krive prinosa. S druge strane, oprezniji je bio njegov kolega i predsjednik Deutsche Bundesbank Weidmann, koji je izjavio da ECB mora osigurati da hitne alatke ove institucije ne postanu trajne. Bivši premijer Italije Renzi je više puta zaprijetio da će povući svoju malu partiju Italia Viva iz vladajuće koalicije, ukoliko se Vlada ne pozabavi promjenama ponovnog pokretanja ionako krhke ekonomije Italije.

Jedan od najbitnijih ekonomskih indikatora koji je objavljen u prošloj sedmici, preliminarni podatak o kretanju inflacije u eurozoni, pokazao je da se ista u decembru prošle godine već peti mjesec našla na nivou ispod 0% te je i dalje veoma daleko od ciljanog nivoa oko 2%. Bolji od očekivanja je bio podatak o neočekivanom padu stope nezaposlenosti u eurozoni u novembru, ali je iz Eurostata upozoreno da ovi podaci možda potcjenjuju štetu prouzrokovanu pandemijom, jer isti ne uključuju one ljude koji se i dalje vode kao nezaposleni, ali više ne traže aktivno posao, odnosno, da iz nekih drugih razloga nisu raspoloživi za posao. Takođe, stopa nezaposlenosti mladih u eurozoni je i dalje visoka te se u novembru našla na nivou od 18,4%.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	-0,3%	-0,3%	-0,3%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	0,2%	0,2%	0,2%
3.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	NOV	10,6%	11,0%	10,5%
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	NOV	-2,0%	-1,9%	-2,0%
5.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	DEC	49,8	49,1	45,3
6.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	NOV	2,1%	6,3%	2,3%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	NOV	-2,3%	-2,6%	-2,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	NOV	-5,0%	-4,6%	-3,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	NOV	-	-0,9%	-2,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	NOV	-	8,6%	-3,5%
11.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	NOV	-	-4,5%	-8,5%
12.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	NOV	-5,9%	-4,3%	-5,4%
13.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	NOV	-	-2,5%	-3,6%
14.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	NOV	19,2	17,2	19,4
15.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	NOV	-5,0	-3,56	-4,63
16.	Maloprodaja – EZ (G/G)	NOV	0,9%	-2,9%	4,2%
17.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	NOV	4,0%	5,6%	8,6%
18.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	NOV	-14,2%	-17,1%	3,0%
19.	Odnos duga i GDP-a – Italija	III kvartal	-	10,1%	10,5%
20.	Stopa nezaposlenosti – EZ	NOV	8,5%	8,3%	8,4%
21.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	DEC	6,2%	6,1%	6,1%
22.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	NOV	10,0%	8,9%	9,5%
23.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	NOV	-	6,1%	6,3%
24.	Stopa nezaposlenosti – Irska	DEC	-	7,2%	7,3%
25.	Promjena broja zaposlenih – Španija (u '000)	DEC	-	36,8	25,3

SAD

Predsjednik Feda iz Čikaga Evans je mišljenja da vakcine mogu da pandemiju stave pod kontrolu u ovoj godini, ali Fed nije ni blizu toga da okonča ultraekspanzivnu monetarnu politiku. Pored toga, Evans je pozdravio inflaciju veću od 2%, te dodao da čak inflacija od 3% ne bila toliko loša. Takođe, Evans je stava da se ciljevi fiskalne stabilnosti najbolje postižu putem supervizije i regulative, radije nego kroz alate monetarne politike.

U protekloj sedmici bile su izražene tenzije oko zvanične potvrde Bidena na poziciju predsjednika SAD. Proces brojanja elektorskih glasova je okončan, što je omogućilo da Kongres ovjeri Bidena kao narednog predsjednika SAD. Istovremeno, izbori za mjesto senatora u državi Džordžiji su potvrdili dva mjesta za

demokrate, koji su time dobili većinu u Kongresu. Ovim je otvoren put za dodatne fisklane olakšice u SAD.

Tržište rada u SAD je tokom decembra zabilježilo smanjeni obim poslova, prvi put u posljednjih osam mjeseci, kao rezultat smanjenja poslovanja u restoranima koji pokazuje efekte pandemije, a koji uzima sve veći danak u ekonomiji. Broj zaposlenih na platnim spiskovima u nefarmerskom sektoru je smanjen za 140.000 u odnosu na novembar 2020. godine, a ovakvi rezultati daju dodatnu podršku umjerenom ekonomskom rastu koji se očekuje. Stopa nezaposlenosti je zadržana na nivou od 6,7%, čime je zaustavljen pad stope nezaposlenosti koji je zabilježen tokom posljednjih sedam mjeseci.

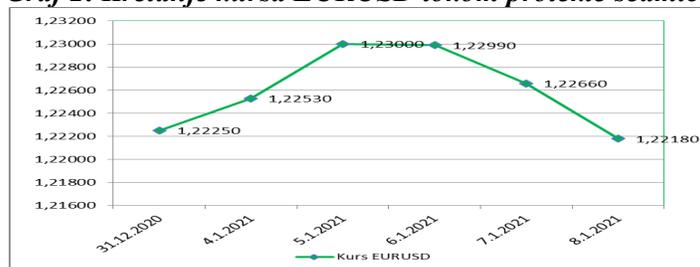
Goldman Sachs je povećao prognoze ekonomskog rasta SAD za ovu godinu na 6,4%, s ranije očekivanih 5,9% usljed povećanih očekivanja ekonomskih stimulansa.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI prerađivački sektor F	DEC	56,3	57,1	56,5
2.	PMI uslužni sektor F	DEC	55,2	54,8	55,3
3.	ISM prerađivački sektor	DEC	56,8	60,7	57,5
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	01. jan	-	1,7%	-5,8%
5.	ADP promjena broja zaposlenih	DEC	75.000	-123.000	304.000
6.	Fabričke porudžbine	NOV	0,7%	1,0%	1,3%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	02. jan	800.000	787.000	790.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	26. dec	5.200.000	5.072.000	5.198.000
9.	Stopa nezaposlenosti	DEC	6,8%	6,7%	6,7%
10.	Promjena zaposlenih u nefarmerskom sektoru	DEC	50.000	-140.000	336.000

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,22250 na nivo od 1,22180.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Početkom sedmice premijer Johnson je uveo treću nacionalnu blokadu engleske ekonomije te su zatvorene škole, a ljudima je omogućeno da domove napuštaju jednom dnevno za potrebe rekreacije, sve sa ciljem da se suzbije talas zaraze virusom Covid19.

Financial Times je objavio da je finansijski sektor glavnog grada Velike Britanije počeo da osjeća efekte Brexita već u prvim danima trgovanja 2021. godine kada je trgovina EU dionicama, vrijedna skoro 6 milijardi EUR, prebačena iz Londona u glavne gradove EU. Tokom sedmice Velika Britanija je ponudila paket podrške za kompanije u vrijednosti od 4,6 milijardi GBP sa ciljem ublažavanja recesije izazvane talasom pandemije virusom Covid19, koji je podstakao treći „lockdown“.

Decembar 2020. godine je bio mjesec u kojem su supermarketi u Velikoj Britaniji zabilježili rekordnu prodaju te su kupci u ovim prodavnicama potrošili skoro 12 milijardi GBP. Institut za fiskalna istraživanja je u svome istraživanju naveo da je pandemija povećala nejednakosti u društvu. Najranjivija kategorija su oni sa nižim nivoom dohotka, mladi i najslabije obrazovani građani, kao i pripadnici etničkih manjina, koji su krizom pandemije najviše pogođeni.

Izvršni direktor BoE Hauser je izjavio da će finansijska tržišta vjerovatno češće pogađati preokreti slični sadašnjem iniciranom pandemijom COVID-19 te su centralnim bankama potrebni novi alati za podršku bitnim investicijskim kućama koje se nađu u fokusu takvih događaja.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	NOV	-1,3	-1,5	-0,7
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	NOV	83.500	105.000	98.300
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	NOV	-	12,8%	12,9%
4.	PMI prerađivački sektor F	DEC	57,3	57,5	55,6
5.	PMI uslužni sektor F	DEC	49,9	49,4	47,6
6.	PMI građevinski sektor F	DEC	54,6	54,6	54,7

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio rast sa nivoa od 0,89371 na nivo od 0,90096, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,3672 na nivo od 1,3568.

JAPAN

Japanski premijer Suga je tokom protekle sedmice proglasio vanredno stanje na širem području Tokija zbog veoma ozbiljnog širenja trećeg talasa pandemije Covid19. Krajem sedmice su se pojavile vijesti da Japan razmatra produženje vanrednog stanja na području Tokija i ostalim regijama, kako se povećava broj zaraženih virusom Covid 19, što je potez koji pojačava rizike recesije sa dvostrukim dnom. Premijer Suga smatra da mjere koje su u petak stupile na snagu u glavnom gradu, takođe bi mogle biti potrebne i u drugim dijelovima zemlje, u slučaju širenja pandemije.

Ekonomija Japana, koja je treća najveća ekonomija svijeta, je tokom trećeg kvartala 2020. godine zabilježila snažan oporavak nakon kontrakcije koja je u drugom kvartalu zabilježena. Međutim, ovaj rast je ugrožen ponovnim povećanjem broja zaraženih virusom Covid19, kao i uvođenjem i mogućim produženjem vanrednog stanja. Odluka o zatvaranju ekonomije uticaće na to da ekonomija u prvom kvartalu tekuće godine ponovo zabilježi kontrakciju, pojačavajući pritiske na kreatore politika da iznađu načine za ublažavanje negativnih efekata pandemije na ekonomiju.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarna baza (G/G)	DEC	18,0%	18,3%	16,5%
2.	Prodaja automobila (G/G)	DEC	-	7,4%	6,0%
3.	PMI uslužni sektor F	DEC	47,2	47,7	47,8
4.	PMI prerađivački sektor F	DEC	49,7	50,0	49,0
5.	PMI kompozitni indeks F	DEC	48,0	48,5	48,1
6.	Vodeći indeks P	NOV	96,6	96,6	94,3
7.	Koncidirajući indeks P	NOV	89,4	89,1	89,4
8.	Potrošnja domaćinstva (G/G)	NOV	-1,0%	1,1%	1,9%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 126,16 na nivo od 127,06. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 103,20, na nivo od 103,94.

NAFTA I ZLATO

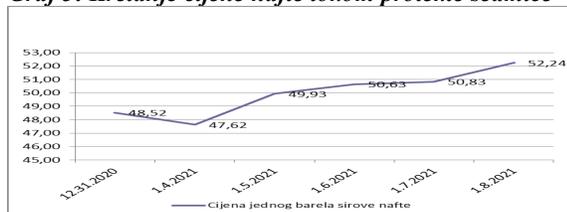
Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 48,52 USD (39,69 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je imala tendenciju rasta. Početkom sedmice zvaničnici OPEC-a, Rusije kao i ostali glavni proizvođači nafte su se dogovorili oko smanjenja obima ponude ovog energenta. Saudijska Arabija se obavezala na smanjenje ponude za dodatnih 1 milion barela dnevno u periodu od februara do marta, čak i ukoliko se Rusija usmjeri ka povećanju proizvodnje. Rusiji i Kazahstanu bi bilo dozvoljeno da povećaju ponudu kombinovano do 75.000 barela dnevno u pomenutom periodu, što predstavlja simbolično povećanje za koje ministar nafte Irana Bijan Namdar Zanganeh smatra da će „jedva biti primjetno na tržištu“.

U narednim danima cijena nafte je nastavila da bilježi rast te je sredinom sedmice zabilježen nivo od preko 50 USD po jednom barelu. Na dalji rast cijene ovog energenta uticaj je imala najava Saudijske Arabije o velikom dobrovoljnom smanjenju proizvodnje, kao i vijesti o smanjenju zaliha nafte u SAD u prošloj sedmici. Krajem sedmice cijena nafte se našla blizu najvećeg nivoa u posljednjih 11 mjeseci, pod uticajem odluke Saudijske Arabije koja se obavezala na smanjenje obima proizvodnje, ali i pod uticajem globalnog rasta dioničkih indeksa, uprkos povećanom broju zaraženih virusom Covid19.

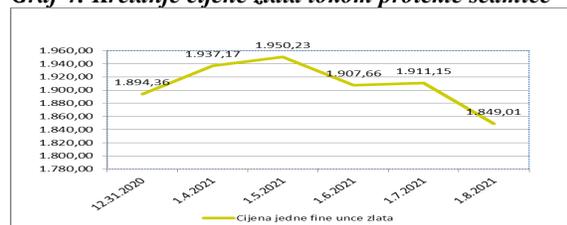
Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 52,24 USD (42,76 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 7,67%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.894,36 USD (1.549,58 EUR). Početkom sedmice cijena zlata je imala tendenciju rasta, pod uticajem slabljenja tržišta dionica u SAD, što je uticalo da se cijena zlata poveća na nivo preko 1.950 USD po unci. Takođe, slabljenje USD koje je zabilježeno početkom sedmice uticalo je na rast cijene zlata. Dodatni uticaj na rast cijene zlata imala su i očekivanja oko rezultata glasanja u Džordžiji, koje je odlučilo o broju demokrata u Kongresu, odnosno koje je uticalo na to koja će partija imati kontrolu u Kongresu. Nakon toga, sredinom sedmice, cijena zlata je zabilježila pad, kada su se pojavile vijesti da su demokrate osigurale većinu u Kongresu, što je pojačalo očekivanja oko dodatnih fiskalnih stimulansa koji bi trebali da pruže dodatnu podršku ekonomiji SAD. Analitičari su očekivali da pad cijene zlata ispod nivoa 1.900 USD po unci znači dalji pad cijene i ulazak tržišta u „fazu medvjeda“, što se zaista i desilo. U svakom slučaju, zlato je tokom 2020. godine zabilježilo najbolje performanse u posljednjih deset godina, pod uticajem negativnih efekata pandemije i snažnih stimulansa koje su centralne banke i vlade širom svijeta uvele sa ciljem podrške ekonomiji. Pronalazak i distribucija vakcine protiv virusa Covid19 utiču na investitore da detaljnije analiziraju odluke oko ulaganja u zlato. Novoizabrani predsjednik SAD Biden je pozvao na dodatne ekonomske olakšice dok će neke prijedloge iznijeti prije stupanja na ovu dužnost (20. januar) što će vjerovatno imati uticaj na dalje kretanje cijene zlata. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata iznosila je 1.849,01 USD (1.513,35 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 2,62%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.